

การพัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายผู้ช่วยผู้ดูแลในการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียง
โดยชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อชุมชนอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

อิติพงษ์ สารวะ และคณะ

งานกายภาพบำบัด โรงพยาบาลแกดำ

สถานที่ติดต่อโรงพยาบาลแกดำจ. มหาสารคามโทรศัพท์ ๐๘๔๐๔๑๒๔๖๗

E-mail address: gsarawa@gmail.com

บทนำ

ในปัจจุบันโครงสร้างประชากรส่วนใหญ่ของตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม มีแนวโน้มเป็น ผู้สูงอายุและผู้พิการมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในระหว่างปี ๒๕๕๗-๒๕๕๙ มีผู้สูงอายุและคนพิการจำนวน ๘๓๑, ๗๒๐ และ ๘๗๓ คนตามลำดับ ผู้สูงอายุและคนพิการเป็นกลุ่มคนที่ต้องได้รับการดูแลฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย แต่ ด้วยสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้คนพิการจำนวนไม่น้อยขาดการดูแล เนื่องจากผู้ดูแลมีภาระหน้าที่ ต้องเลี้ยงดูครอบครัว ทำให้เกิดความเครียด วิตกกังวล เบื่อหน่ายจนไม่ยอมดูแลผู้ป่วยอีกต่อไป ส่งผลต่อการฟื้นฟู สมรรถภาพร่างกายของผู้ป่วย จากปัญหาเหล่านี้ ทำให้การดูแลผู้สูงอายุและคนพิการโดยเพียงแค่เจ้าหน้าที่และ ผู้ดูแลนั้นไม่เพียงพอ หน่วยงานจึงได้พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายสำหรับแกนนำ จิตอาสาผู้ช่วยผู้ดูแล เพื่อให้สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับ ไปช่วยเหลือดูแลฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายผู้สูงอายุ และคนพิการ รวมถึงผู้ป่วยติดเตียงในชุมชนร่วมกับผู้ดูแลได้

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรการฝึกอบรมการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย สำหรับแกนนำ จิตอาสา ผู้ช่วยผู้ดูแล ในการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายผู้สูงอายุและคนพิการในพื้นที่

วิธีดำเนินการ

เป็นการศึกษาเชิงทดลองที่มีกลุ่มควบคุม โดยใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้สูงอายุคนพิการ และผู้ป่วย ติดเตียงในเขตตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย จำนวนทั้งสิ้น ๖๘ คน โดยกลุ่มตัวอย่างถูกแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มเท่าๆกัน โดยกลุ่มหนึ่งได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ร่างกายโดยกลุ่มจิตอาสาผู้ดูแลที่ผ่านการอบรม ส่วนอีกกลุ่มหนึ่ง (กลุ่มควบคุม) ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย โดยนักกายภาพบำบัด อย่างน้อย ๒ ครั้ง/เดือน เป็นระยะเวลา ๓ เดือน

แนวทางการวัดผลการดำเนินงาน โดยประเมินจากกิจวัตรประจำวัน Barthel index score ก่อนและหลัง การดำเนินโครงการ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย paired simple t-test และวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง กลุ่มด้วย independent t-test โดยกำหนดนัยสำคัญที่ $p=0.05$

ผลการดำเนินงาน

จากการเปรียบเทียบค่า Barthel index score ก่อนและหลังการดำเนินโครงการ พบว่ามีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) ในทั้ง ๒ กลุ่ม และเมื่อทำการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p>0.05$) ในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย

โดยจิตอาสาผู้ดูแลพบว่ามีความรู้และทักษะของจิตอาสาที่เข้ามาช่วยดูแลฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายของ
๙๖.๔

สรุป

การศึกษานี้พบว่าการพัฒนาความรู้และทักษะของจิตอาสาที่เข้ามาช่วยดูแลฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายของ
คนพิการ ๔ เรื่องคือ การฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย อาหาร การใช้ยาสมุนไพร และการดูแลในภาวะฉุกเฉิน ช่วยให้
คนพิการ ผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียงในชุมชน ได้รับการดูแลฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างต่อเนื่องและช่วยพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตได้อีกด้วย

นอกจากนี้ ยังส่งผลให้เกิดจิตสาธารณะในชุมชน ทำให้จิตอาสาผู้ดูแลมีความสนใจการฟื้นฟูสมรรถภาพ
ร่างกายคนในชุมชนของตนเอง ซึ่งช่วยลดการใช้ยั้ตรากำลังของเจ้าหน้าที่ ลดภาระของผู้ดูแล และผู้ป่วยได้รับการ
ฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายอย่างต่อเนื่อง